

Juridiskās palīdzības nodrošināšana patvēruma meklētājiem Latvijā

Džena Andersone, jurists
Latvijas Cilvēktiesību centrs
29.04.2013.

Projekts Nr. AK/LCC/EBF/2011/3
Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība

Juridiskā palīdzība. Atlase*. (01.07.2012. – 30.04.2013.)

- Juridiskās palīdzības lūgumi – 72 PM
- Juridiskā palīdzība sniegta – 30 klienti (patvēruma lietas), t.sk. 12 klienti no AĀIC (aizturēšanas lietas)
- 19 – Āzijas reģions, 9 – Āfrikas valstis, 2 – A-Eiropas reģions
- 8 – sievietes, 4 – bērni, 18 – vīrieši

* Izcelsmes valsts; Patvēruma likuma 20., 21.p. (bēgļi – vajāšana) un 23., 24.p. (alternatīvais statuss – smags kaitējums); piederība mazaizsargāto grupai (*vulnerable group*)

Juridiskās palīdzības veidi

- Patvēruma meklētāju intervēšana – 26
- Konsultācijas – 129
- Vizītes uz AĀIC – 2
- Pārstāvēšana Administratīvajā rajona tiesā – 18 (16 klientu lietās)
- Pieteikumu sagatavošana Administratīvajai rajona tiesai – 12 (18 klientu lietās)
- Iesniegumu, lūgumu u.c. vēstuļu sagatavošana – 9

Rezultāti projekta klientu lietās

- Bēgļa statuss – 7 (no tiem 5 ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu)
- Alternatīvais st. – 8 (no tiem 2 ar Administratīvās raj. tiesas spriedumu)

Gaida lietas izskatīšanu:

Administratīvajā rajona tiesā – 2

Gaida PLN lēmumu – 2

Attīstība. Tendences.

- Interviju kvalitāte
- Juridiskās palīdzības pieejamība
- Piekļuve efektīvam tiesas procesam
- Aizturēšana

Aizturēšana

- no projekta 30 klientiem aizturēti gandrīz visi klienti (t.sk. ar derīgiem ceļošanas dokumentiem)
- ~ puse klientu aizturēti ilgāk par 7 dienām
- 8 klienti aizturēti ilgāk par 2 mēnešiem
- 1 klients aizturēts 6 mēnešus

Aizturēšana

- Joprojām pastāv nevienveidīga prakse termina „launprātība” interpretācijā
- Launprātība skaidrota –
 - lēmuma par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu nesagaidīšana;
 - PMIC „Mucenieki” atstāšana bez brīdinājuma;
 - izceļošana no LR pirms patvēruma procedūras beigām;
 - intereses zudums par patvēruma procedūru;
 - identitātes maiņa;
 - viltotu dokumentu izmantošana;
 - personas nodoms lūgt patvērumu kādā citā ES dalībvalstī;
 - u.c.

Tiesu viedoklis aizturēšanas lietās

*„Tiesnesis izslēdz no PM aizturēšanas pamatiem faktu, ka PM vēlējās izceļot uz valsti X, izmantojot LR kā tranzītvalsti, izmantojot viltotu valsts Y identifikācijas karti, jo persona vaļsirdīgi paskaidroja, ka Latvijā patvērumu pieprasīja tikai tāpēc, ka tika aizturēts, bet viņa galamērķis bija nokļūt un pieprasīt patvērumu citā valstī. **Par sniegtiem paskaidrojumiem personu nav tiesību vajāt (..)** Bez tam, tiesnesis uzskata, ka nevar ņemt par aizturēšanas pamatojumu tādu faktu, ka PM bija viltoti dokumenti, jo PM izsmēloši paskaidroja par dokumentu izmantošanu, pie tam indivīds pie citiem apstākļiem nevarēja atstāt savu valsti. Attiecībā pret PM darbojas pavisam citi pamatprincipi nekā tas ir citos procesos un šos principus ir nepieciešams respektēt, nevis ignorēt”.*

(13.11.2012. lēmums 12-076312.)

Tiesu viedoklis aizturēšanas lietās

„Tas apstākļi, ka PM patvēruma piešķiršanu pieprasīja nevis uzreiz pēc aizturēšanas, bet pēc kāda laika, pats par sevi nedod pamatu izdarīt secinājumu, ka PM cenšas ļaunprātīgi izmantot patvēruma procedūru. (..) Apgabaltiesas ieskatā PM aizturēšana ir tāds piespiedu līdzeklis, kas ierobežo personas brīvību, tāpēc šo līdzekli jāpiemēro izņēmuma gadījumā un stingrā saskaņā ar likumu, kad ir neapšaubāmi pierādīti likumā noteiktie aizturēšanas pamati. Turklāt, saskaņā ar Patvēruma likuma 9.pantu, PM aizturēšana nav obligāta. Pat konstatējot kādus likumā paredzētus aizturēšanas pamatus, VR, kā arī tiesai, ir tiesības PM arī neaizturēt (..)”.

(28.01.2013. apgabaltiesas lēmums 12-045212)

**Paldies par
uzmanību!**